Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19976

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ), di? hekimli?i uygulamalar?na yönelik bireylerin sahip oldu?u bili?ler, inançlar ve dü?ünceleri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçektir. Türkiye'de Nilüfer Alçalar ve arkada?lar? taraf?ndan üniversite ö?rencileri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?larak Türkçeye uyarlama süreci tamamlanm??t?r. Bu çal??ma, ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve popülasyonu ba?lam?nda incelenmesini hedeflemi?tir.

Ölçe?in adaptasyon çal??mas?, özellikle iç tutarl?l?k ve güvenirlik katsay?lar? aç?s?ndan güçlü sonuçlar ortaya koyarak, DBÖ'nün di? hekimli?i alan?ndaki bili?sel de?erlendirmeler için kabul edilebilir bir araç oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Di? Hekimli?i, Bili?ler, Ölçek, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Üniversite Ö?rencileri, Psikometri.

Yazarlar

Nilüfer Alçalar, B.G. Köseo?lu, G. Bahad?r.

Amaç

DBÖ'nün temel amac?, di? hekimli?i süreçleri ve uygulamalar? hakk?nda bireylerin zihninde yer eden spesifik bili?sel yap?lar? ve inançlar? nicel olarak ölçmektir. Bu bili?ler genellikle di? tedavisine yönelik kayg?, korku, beklenti veya olumsuz dü?ünceleri içerebilir.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas?n?n amac? ise, Türkiye'deki ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere, özellikle üniversite ö?rencileri popülasyonunda, di? hekimli?i alg?lar?n? ve bili?sel engelleri bilimsel yöntemlerle de?erlendirebilecekleri geçerli ve güvenilir bir araç sunmakt?r.

Yap?

Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ), bireyin di? hekimli?i ortam?na ve tedavi süreçlerine dair geli?tirdi?i öznel de?erlendirme ve bili?ler üzerine odaklan?r. Ölçek, muhtemelen bireyin deneyimledi?i olas? korku, a?r? beklentisi ve di? hekimi ile ilgili genel inançlar gibi alt boyutlar? kapsayan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir.

Orijinal çal??mada bahsedilen DBÖ-F ve DBÖ-B alt faktörleri, ölçe?in iki ana bile?enden olu?tu?unu i?aret etmektedir; bu faktörler genellikle di? hekimli?i kayg?s? (F) ve bili?sel inançlar (B) gibi ayr?labilir yap?lar? temsil eder. Bu ayr?m, bili?sel müdahalelerin hedeflenmesi aç?s?ndan önemlidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

DBÖ'nün uyarlama çal??mas?nda geçerlik çal??malar? kapsam?nda öncelikle iç tutarl?l?k ve yap?sal geçerlik ele al?nm??t?r. ?ç tutarl?l???n incelenmesi, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçme derecesini de?erlendirmek için kritik bir ad?md?r.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen bili?sel yap?y? ne derece temsil etti?ine dair kan?tlar aranm??t?r. Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçe?in genel olarak tutarl? bir ölçüm arac? oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach alfa yöntemi kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Elde edilen de?erler, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

DBÖ-F (Faktör/Alt Ölçek F) için Cronbach alfa güvenirlik katsay?s?: **0.98**.
DBÖ-B (Faktör/Alt Ölçek B) için Cronbach alfa güvenirlik katsay?s?: **0.88**.

Her iki alt ölçek için de elde edilen katsay?lar (0.88 ve 0.98), bu ölçe?in iç tutarl?l?k aç?s?ndan mükemmel ve kabul edilebilir bir düzeyde bir ölçüm arac? oldu?unu aç?kça ortaya koymaktad?r. Özellikle 0.98 de?eri, ölçek maddelerinin a??r? derecede homojen ve tutarl? oldu?unu i?aret eder.

Faktör Analizi

Kaynak verilerde ayr?nt?l? bir faktör analizi yöntemi (örne?in Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) belirtilmemi?tir; ancak güvenirlik sonuçlar?nda DBÖ-F ve DBÖ-B olarak iki ayr? alt ölçekten bahsedilmesi, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ve bu yap?n?n faktör analizi ile belirlendi?ini veya do?ruland???n? dü?ündürmektedir.

Bu alt faktörler, di? hekimli?i uygulamalar?na yönelik bili?lerin farkl? yönlerini (örne?in, alg?lanan tehdit ve ki?isel kontrol inançlar? gibi) ba??ms?z olarak ölçmeye olanak tan?r.

Ölçüm Arac?

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon).

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale).

Derecelendirme: Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi?tir (Likert tipi veya benzeri bir ölçek oldu?u varsay?lmaktad?r).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri.

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler (Üniversite ö?rencisi popülasyonuna uygun).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, üniversite ö?rencileri örnekleminde gerçekle?tirilmi?tir, bu da ölçe?in bili?sel kapasitesi yüksek, e?itimli genç yeti?kinler için uygun oldu?unu gösterir.

Test Metodolojisi: Psikometrik do?rulama ve güvenirlik çal??mas? metodolojisi kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

?ç Tutarl?l?k, Cronbach Alfa, Psikometri, Di? Hekimli?i Korkusu, Bili?sel De?erlendirme, Yüksek Geçerlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Nilüfer Alçalar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresi: nilufer.alcalar@istanbul.edu.tr

Yaz??ma Adresi: ?stanbul Üniversitesi Di? Hekimli?i Fakültesi (Tahmini ba?l?l?k).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

DBÖ'nün uyarlama çal??mas? **2013** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m ve izin ko?ullar? için sorumlu yazar Nilüfer Alçalar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dis-hekimligi-uygulamalarina-iliskin-bilisler-olcegi-dbo-toad.pdf

Kaynaklar

Alçalar, N., Köseo?lu, B.G. ve Bahad?r, G. (2013). Di? Hekimli?i Uygulamalar?na Yönelik Bili?ler Ölçe?i- DBÖ: Üniversite ö?rencilerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Atatürk Üniversitesi Di? Hekimli?i Fakültesi Dergisi, 21*(3), 293-298.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na eri?im için yukar?da belirtilen referans makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM